

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

Leto XIV. Telefon št. 2552. Ljubljana, v torek, 21. julija 1931. Telefon št. 2552. Štev. 82.

Želje in zahteve mlinske industrije v Dravski banovini.

Mlinska industrija je vajena prisilnih odredb že iz preteklosti. Zato je tudi monopolizacija žitnega prometa, ki je nujna posledica strukture naših zadnjih trgovskih pogodb, ni spravila iz ravnotežja. Mlinarska industrija uvideva položaj, ki se ne da izpremeniti, želi pa, da se zakon izvaja v skladu z njenimi interesi. V ta namen je sklicala Zbornica za TOI v Ljubljani interesente mlinarske industrije v Dravski banovini na konferenco, ki se je vršila dne 18. t. m. Konferenca so se udeležili vsi interesenti, med njimi Zveza industrijcev po glavnem tajniku g. ing. Šukljeju, Zveza mlinov za Slovenijo po predsedniku g. Škrjancu in zvezinih funkcionarjih gg. J. Zadravcu, Z. Knezu, dalje gg. Janko Jovan, ravnatelj Gospodarske zveze g. Besednjak, zastopniki tvornic testenin itd. Konferenco je vodil zbornični generalni tajnik g. Mohorič, ki je po opravljenih formalnostih obširnejše obrazložil položaj in podrobno pojasnil želje in stremiljenja, katera so interesenti za izvajanje zakona o izvozu in uvozu pšenice prijavili zbornici. Po njegovem govoru se je razvila debata, v katero so posegli s praktičnimi nasveti vsi navzoči. Po sklenjeni debati je generalni tajnik g. Mohorič ugotovil, da je debata lepo pokazala soglasnost zahtev mlinske industrije v Dravski banovini. Zahteve mlinske industrije gredo za tem, da se mline v Dravski banovini docela izenači z mlini v Vojvodini, to je, da se jim odkaže za mletev ista količina kakor mlinom v du-

navski banovini. Diferenciranje v odkazilu pšenice iz rezerviranih okrajev za naše in vojvodinske mline bi ogrozilo obstoj mlinske industrije v Dravski banovini, ker bi ji onemogočalo konkurenco in nemoteno oskrbo tovarn za testenine in pekarn, ki rabijo za predelavo boljše moko nego bi jo pri razmerju, ki je odrejeno, mogli dobavljati. Glede doplačila na normalno ceno so bili vsi udeležniki soglasno mnenja, da ni docela upravičeno, ker je pavšalno in kot tako eni ali drugi skupini gotovo v škodo. Razlika v doplačilu bi se morala znižati, da ne bi znašala preko 10 Din za 100 kg, ker je treba upoštevati, da dobe vojvodinski mlini precejšen del svoje produkcije po vodni poti, ki je tarifarno ugodnejša nego železniška. Nadalje žele interesenti v Dravski banovini, da se jim olajša nabava pšenice s tem, da namesti privilegirana družba v Dravski banovini svojega zastopnika s pravico dispozicije, ker so mnenja, da bi direktni stiki z družbo mogoče povzročili zapoznevanja, ki bi ne bila v interesu naše mlinske industrije. Končno se je govorilo tudi, ali in v koliko bi mogli priti v poštev naši mlini za mletev moke, namenjene za izvoz, ako bi družba izvažala, kakor je v interesu domače mlinske industrije pričakovati, moko in ne pšenice. Po končani razpravi o teh težnjah se je vršil razgovor o skupnem davku, ki se pobira na žito in na moko, nakar se je konferenca, ki je pokazala lepo soglasje mlinske industrije v naši banovini, zaključila.

Pobiranje davka na poslovni promet ob izplačilu državnih dobav.

Kakor smo poročali, je ministrstvo za finance izdalo, da prepriči vsak dvom, kako je postopati ob izplačilu državnih dobav z davkom na poslovni promet, daljši razpis, katerega v nastopnem priobčujemo. Kljub pojasnilom, ki jih je izdalo ministrstvo financ, oddelek za davke, še vedno prihajajo pritožbe, da se posameznim dobaviteljem ob izplačilu odškodnine pri državnih blagajnah še vedno pridržuje 1% splošni davek na poslovni promet. Da se doseže enotno postopanje in prepriči nepravilno pobiranje splošnega davka na poslovni promet, pojasnjuje oddelek za davke, da se po 1. aprilu t. l. izjemoma na podlagi čl. 5 uredbe o skupnem davku na poslovni promet mora tudi v bodoče plačevati 1% davka na poslovni promet samo v naslednjih primerih:

1. Za dobave življenskih potrebščin za ljudi in živino v nepredelanem stanju, za katere v tarifi ni predvidena postavka skupnega davka na poslovni promet (na primer: krompir, zelje, seno, slama). Riž je po tarifi podvržen skupnemu davku, zato se za dobave riža ne plačuje 1% davek. To velja tudi za ostale življenske potrebščine, ki so navedene v tarifi in za katere je predvidena postavka skupnega davka.

Dobave življenskih potrebščin neposredno od poljedelca sploh niso zavezane davku.

Za dobave predelanih življenskih potrebščin ni zaračunavati davka na poslovni promet, ker je to blago obdačeno že pri producentu (na primer mast in meso je obdačeno že na klavnici ob klanju, moka je obdačena v mlinu, olje je obdačeno v tovarni itd.).

2. Za dobave železniških pragov, brzojavnih drog in lesenih drogov za električne vode.

Pri dobavah ostalega blaga pri izplačilu ni pridržavati davka za poslovni promet (na primer: pisarniški material, manufakturno blago, les, premog), ker plača davek producent pri davčni upravi in za uvoz uvoznik pri carinarnici.

Kar se končno tiče poslov, izvršenih izključno ali pretežno z lastno duševno silo (advokati, zdravniki, arhitekti, inženjerji, geometri, občinski tajniki (od dohodkov izven službe), veterinarji, carinski posredniki, književniki, privatni učitelji, novinarji, umetniki, babice, godbeniki itd.) in poslov, izvršenih z uporabo delovnih moči (rokodelci), se tudi v bodoče pri izplačilu odškodnine pri državnih in samoupravnih blagajnah ne bo več pridrževalo 1% splošnega davka na poslovni promet, temveč je predmetne podatke prijaviti pristojni davčni upravi radi odmere tega davka po davčnih odborih.

LETINA V DUNAVSKI BANOVINI.

Letošnja žetev v dunavski banovini je končana. Povprečno znaša pridelek okoli 16 q na hektar. Celotni pridelek žita v dunavski banovini znaša letos 115 mtc.

Ing. Milan Šuklje, Ljubljana: Nemška kriza in naše gospodarstvo.

Razume se, da motrimo z vso pozornostjo razvoj dogodkov v Nemčiji, ki lahko dovedejo do epohalnih posledic za gospodarstvo Evrope in lahko bistveno spremenijo njeno politično konstrukcijo. Ne moremo si domišljati, tudi če danes takorekoč živimo na srečnem otoku, da bomo imeli nad seboj vedro nebo, če okoli nas nastanejo viharji. Dokler pa gre samo za krizo nemške valute in nemške industrije, nam ne pretijo nika-ke reperkusije. Ako primerjamo naš gospodarski položaj z onim v drugih državah srednje Evrope, moramo priznati, da do sedaj navzlic investnim težavam še nismo občutili in ne občutimo polnega bremena svetovne gospodarske krize. Težje prizadet je naš izvoz lesa, ki tvori dosti važno postavko na aktivni strani naše trgovinske bilance. Menda pa ne nastane trajna škoda, če les v šumi čaka na boljše tržne prilike. Največ skrbi nam povzroča kriza, katera je prišla nad velik del našega poljedelstva, zlasti ker je po njej občutno zmanjšana kupovna moč naroda. Mi upamo, da bodo odločni ukrepi kraljevske vlade, storjeni v slednjem času, v znatni meri pomagali agrarnemu življu v deželi. Centralizacija prometa z žitom, v zvezi s previdno politiko pri sklepanju trgovinskih pogodb s sosednimi državami, naj v kratkem rodi ugodne uspehe. Pretežno agrarni značaj dežele nam daje vztrajnost in elastičnost, za kateri nas danes zavidajo industrializirane dežele. Vendar pa imamo toliko lastne industrije, da smo le v manjši meri navezani na import industrijskih produktov, dočim moremo v mnogih važnih artiklih kriti vso potrebo za lastnimi proizvodi. Mi smo še daleč od industrijske hipertrofije, ki postoji v nekih delih srednje Evrope. Zato tudi nimamo velikega števila brezposelnih, ali bolje rečeno pri nas sploh ni vprašanja brezposelnosti. Še v slednjih mesecih so nastale nove tovarne in so se obstoječe povečale. Tedaj lahko rečemo, da živimo na srečnem otoku. Davčna bremena, katere nam nalaga država, so sicer občutna, pa težko je zanikati, da so znatno nižja nego drugod. Žal pa kažejo novoustanovljene banovine izredno delavnost in ambicijo, ki zahtevata velika denarna sredstva. Kar slednjič tiče naših občinskih uprav, moramo priznati, da menda sploh ničesar ne vedo za svetovno gospodarsko krizo. Občine investirajo na vseh koncih in krajih in hočejo največji del investicij pokriti z rednimi dohodki budžeta. Zato smo z banovinskimi in občinskimi davščinami nerazmerno visoko obremenjeni. Mi imamo tedaj še velike rezerve, ki se morejo izkoristiti, ako se v samoupravnih telesih izvede potrebna štedljivost in ako se investicije porazdelijo na daljšo dobo. Iz vsega pa je razvidno, da nas katastrofalni gospodarski pojavi v Nemčiji ne morejo v živo zadeti. Nam je žal, da je nemško gospodarstvo zašlo v take težave in iskreno želimo, da jih nemški narod preboli. Zlasti pa želimo, da ne pride do političnih perturbacij, ki bi mogle spremeniti obličje Evrope.

NABAVA INDUSTRIJSKE SOLI.

Upravni odbor uprave drž. monopolov je pod M. br. 12691 na novo razporedil oskrbovanje industrijske soli tako, da se bo Hrvatska in Slovenija po večini oskrbovala z industrijsko soljo iz založišča soli v Beogradu in Smederevem, deloma pa iz založišča soli v Kreki. Za novo preureditev je bilo odločilno dejstvo, da je na eni strani industrijska sol pri monopolskih skladiščih soli v Ljubljani in na Sušaku razprodana, na drugi strani pa imati založišča soli v Beogradu in v Smederevu na razpolago velike količine kvalitativno odlične industrijske soli. Velika večina reflektantov industrijske soli iz Hrvatske in Slovenije je v svojih prošnjah zahtevala, da se jim nakaže sol iz monopolskega založišča soli v Kreki, utemeljuje prošnje s tem, da se more za gotove industrijske namene koristno porabljati samo sol iz Kreke. Industrijska sol v monopolskih založiščih v Beogradu in v Smederevu, ki je drobna kamena sol, je za posamezne industrijske panoge mnogo izdatnejša in primernejša nego sol iz Kreke. Dražji transportni stroški se kompenzirajo na eni strani z nižjo ceno, ki znaša v Kreki Din 55— za 100 kg, v Beogradu in Smederevu pa po Din 52—, na drugi strani pa z večjo izdatnostjo kamene soli, kar je osobito važno, ker za gotove industrijske panoge zadostuje manjša količina kamene nego ostale soli, kar vsekakor poceni produkcijske stroške.

VPOGLED V POSLOVNE KNJIGE ZA POBIRANJE DAVKA NA POSLOVNI PROMET.

Ministrstvo za finance (oddelek za davke) je v posebni okrožnici opozorilo finančne direkcije, da so davkoplačevalci dolžni uradnim organom za kontrolo, ali pravilno odpremijajo davek na poslovni promet, dovoliti vpogled v poslovne knjige. Uradni organi morajo biti pri pregledu obzirni, ne smejo kritikovati načina vojenja knjig in ne smejo zbirati drugih podatkov nego one, ki so potrebni za kontrolo prometnega davka. Samoobsebi je umevno, da morajo varovati o tem, kar so ugotovili po poslovnih knjigah strogo uradno tajnost.

KJE SE PLAČUJE SKUPNI DAVEK OD PROMETA PODRUŽNIC?

Po odloku ministrstva za finance se mora skupni davek od prometa podružnic plačevati na sedežu podružnic, odnosno pri davčni upravi, v koje področje spada podružnica. S tem so ukinjene določbe, po katerih se je mogel pod gotovimi pogoji plačevati prometni davek od celotnega prometa podjetja na sedežu centrale.

VELIKA KUPCIJA.

Privilegirana družba za izvoz poljedelskih pridelkov je s posredovanjem zavoda za pospeševanje zunanje trgovine prodala neki veliki združni centrali v Pragi 5000 vagonov pšenice. Napram svetovni pariteti se je dosegla pri tej kupčiji jako povoljna cena.

Razno

Imenovanje letonskega konzula v Zagrebu. Vlada letonske republike v Rigi je osnovala v Zagrebu konzulat za Savsko, Dravsko in Vrbasko bano vino ter je imenovala kot honorarnega konzula gospoda dr. Brnčiča Frana. Naše ministrstvo notranjih del je novemu konzulu že podelilo eksekvaturu in je konzulat začel poslovati.

Banca Commerciale Triestina. Iz poslovnega poročila te banke povzamemo med drugim: V Trstu ni padel samo pristaniški in ladijski promet, temveč so nadalje padle tudi pomorske vozne. Velike tržaške ladjedelnice, sanirane s pomočjo banke Commerciale Italiana in združene v Cantieri Riuniti dell' Adriatico d. d., so bile letos zadostno zaposlene, a so morale prevzemati inozemska naročila po nižjih cenah. Premogovna družba Arsa v Trstu je tudi morala izvesti sanacijo; znižala je glavnico od 52.5 na 13.1 milij. lir in jo zopet zvišala na 28.1 milij. lir, da krije tekoče dolgove. Banca Commerciale Triestina je opustila podružnice v Milanu, Rimu in Torinu ter je prepustila podružnici v Opatiji in na Reki banki Commerciale Italiana. Čisti dobiček B. C. Tr. v znesku 1,660.000 lir se prepiše na novi račun. Debitorji 186 milij. lir, kreditorji 199 milijonov, vloge 38 milijonov lir itd.

Mednarodni »zlati odbor« pri Društvu narodov, ki ima nalogo, da preiskuje kolebanje nakupne moči zlata kot enega najvažnejših vzrokov svetovne gospodarske krize, je pravkar priobčil štiri poročila o gibanju zlata v letih 1925—1930 v Franciji, Angliji, Ameriki in Nemčiji.

Sklepi bombaževga kongresa. Med najvažnejšimi sklepi bombaževga kongresa v Parizu so sledeči: Mednarodni bombaževi zvezi priključeni člani se naprošajo, da sporočijo mednarodnemu bombaževemu odboru v Manchesteru rezultate svojih poskusov glede vlažnostne vsebine ameriškega bombaža, ki jih bodo primerjali z enakimi raziskovanji egiptskega bombaža. Kongres imenuje odbor, v katerem ima Anglija tri člane, Nemčija, Francija, Italija in Švica po enega, vse druge evropske priključene dežele tri člane. Naloga tega odbora bo, da študira izvedbo bombaževga propagande ter da išče novih uporabnih

možnosti za bombaž. Glede na depresijo bombaževga industrije izraža kongres željo, da zvezi priključene deželne skupine ves kompleks skupaj s svojimi vladami dobro proučijo ter da skušajo dobiti boljši sistem za pomoč bombaževi industriji. Slednjic se obrača kongres na ameriški farmerski urad s prošnjo za izdelavo programa, po katerem se sme prodajati bombaž po dnevno določenih in sicer ne prevelikih količinah, da se preprečijo kolebanja trgov.

Omejitev v prekoatlantskem prometu. Po poročilu »Daily Herald«-a je prišlo med velikimi mednarodnimi paroplovnimi družbami do sporazuma, ki ima za namen ostro omejitev prekoatlantskega prometa. Dogovor se je izvršil na sestanku 18 velikih pomorskih plovbnih družb. V načrtu je omejitev prometa z velikimi ladjami in velik odpušč delavcev, strežnikov in nastavljenec. Gospodarska depresija je po poročilu imenovanega lista v prometu velikih ladij tako huda, da je skupno število potnikov neke velike ladje, ki je nedavno prispela v neko angleško pristanišče, krilo komaj tretjino voznih in vzdrževalnih stroškov. Ko bo dogovor stopil v veljavo, bodo družbe namesto treh projektiranih potovanj, absolvirale samo dve in namesto štirih tri.

Za gg. učitelje, zdravnike, sodnike in občine! V založbi Učiteljske tiskarne je izšla prva zbirka pravilnikov k zakonu o narodnih šolah, kot II. zvezek celotne zbirke zakonitih predpisov k zakonu o narodnih šolah. — Ta zbirka vsebuje vse zakonite predpise o zdravstvu in higieni glede šole, učencev in učiteljev z obširnimi stvarnim kazalom in registrom vseh zakonov, uredb in pravilnikov, ki so izšli v Službenem listu in Službenih novinah in zadevajo zdravstvo, ki jih potrebuje vsaka šolska poliklinika, vsak zdravstveni in higieni dom, krajevni šolski odbor, županstvo upravnih občin, zdravstveni odbor v občini in vsak sodnik, osobito za šoloobvezno dečo in mladoletnike, pri sodiščih za maloletnike, ker ima v zbirki vse zakonite predpise glede moralno pokvarjene šoloobvezne deče in maloletnikov z obširnimi stvarnim kazalom in registrom vseh zakonitih predpisov o sodnem in kazenskem postopanju, ki so izšli v Službenem listu in Službenih novinah. Obširno stvarno kazalo omogoča, da vsako zadevo hitro najdete in prav tako vse določbe, ki so z njo v zvezi. Register vsebuje vse zakonite predpise (zakone, uredb in pravilnike) o zdravstvu ter sodnem kazenskem postopanju (tudi one, ki jih ni v

zbirki), da jih hitro najdete v Službenem listu in Službenih novinah. Cena broš. izvodu 36 Din. vezanemu v celo platno 45 Din. — Dobi se v vseh knjigarnah.

Dobava-prodaja

Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 24. julija t. l. ponudbe glede dobave 100.000 kg apna, 65.000 komadov opeke in 3250 komadov držajev za klavdiva, krampe in lopate. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Direkcija državne železarnice Varesmajdan sprejema do 22. julija t. l. ponudbe glede dobave 500 m³ kisika; do 5. avgusta t. l. pa glede dobave 1 motorne brizgalne. —

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 25. julija t. l. ponudbe glede dobave 8000 kg okroglega železa; do 27. julija t. l. pa glede dobave 200 m gasilnih cevi, 100 kg mizarskega kleja, železnih žičnih tkanin, locenjskih žag, steklenega papirja, 200 komadov smrekovih drog, zobatih koles, 30 komadov bliskovodnih naprav, 1000 komadov toporišč, 20 kg šivalnih jermenov, 200 m litoželeznih cevi ter glede dobave 25.000 kg pšenične moke. —

Direkcija državnega rudnika Vrtnik sprejema do 30. julija t. l. ponudbe glede dobave 20.000 kg portland-cementa in 100 m³ rečnega peska. —

Direkcija državnega rudnika Zabukovca pri Celju sprejema do 6. avgusta t. l. ponudbe glede dobave jamskih bencinskih in električnih svetilk ter razne železnine in jermenov. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 27. julija t. l. ponudbe glede dobave 5000 kg pisane bombaževine. (Pogoji so na vpogled pri strojnem oddelku te direkcije.)

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 23. julija t. l. ponudbe glede dobave 3 štedilnikov. —

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 27. julija t. l. ponudbe glede dobave 50 m² šip; do 10. avgusta t. l. pa glede dobave 1 trofaznega elektromotorja. —

Direkcija državne železarnice Varesmajdan sprejema do 5. avgusta t. l.

Veletrgovina

A. Šarabon

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago
več vrst žganja, moko
ter deželne pridelke —
kakor tudi raznovrstno

rudninsko vodo

Lasna pražarna za
kavo in mlin za dišave
z električnim obratom

Telefon 26-66

ponudbe glede dobave 1 stroja za izdelovanje ledu. —

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 6. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 1 acetilenskega generatorja za avtogensko varenje, kotlovnih cevi, krovne lepenke, zakovic in vijakov in 1 pisalnega stroja. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Oddaja krovskih del na skladišču št. XIV. na Ljubljanskem polju se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 10. avgusta t. l. pri inženjerskem oddelku Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

Oddaja popravila streh. Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 27. julija t. l. ponudbe glede oddaje popravila streh v območju progovne sekcije Maribor kor. pr. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

Oddaja pleskanja mostov. Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 24. julija t. l. ponudbe glede oddaje pleskanja železniških mostov. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri depozitni blagajni ljubljanske železniške direkcije.)

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek • Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Grosuplje pri Ljubljani

KUVERTA
LJUBLJANA
Kardovski c. 2 Votarski pot
TVORNICA KUVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA

KLIŠEJE

vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše
klišarna
ST-DEU
LJUBLJANA
DALMATINOVA 13

Tiskarna MERKUR LJUBLJANA

Gregorčičeva ulica št. 23
TELEFON 25-52

se priporoča za naročila
vseh uradnih in trgov-
skih tiskovin. Tiska vi-
sitke, memorande, ku-
verte, časopise, knjige,
brošure, cenike, statuta,
tabele, letake i. t. d.
dobavlja točno in po
smernih cenah. Za večja
naročila zahtevajte pro-
račune!

LASTNA KNJIGOVEZNICA

SPEDIJSKO PODJETJE

R. RANZINGER LJUBLJANA

Telefon št. 20-00

prevzema vse v te stroke spadajoče posle. Lastna
skladišča s direktnim tlakom od glav. kolodvora
Carinske stičišča. Mesne trošarine preko stičišča. Carinske po-
sredovanje. Prevoz pohištva s pohištvenimi vozovi in avtomobili

KNJIGOVEZNICA K. T. D.

Ljubljana, Kopitarjeva ul. 6
15. nadst., nuditi po izredno ugodnih cenah

Salda-konte -- Štruce -- Journale --
Šolske zvezke -- Mape -- Odjemalne
knjižice -- Risalne bloke i. t. d.

Oglašajte v „Trgovskem listu“!